



Název akce:	„Zámek Děčín – restaurování Růžové zahrady a Sala terreny“ dokumentace pro provedení stavby
Část:	D1.1. – STAVEBNĚ ARCHITEKTONICKÁ ČÁST
Příloha:	D.1.1.TZ - TECHNICKÁ ZPRÁVA
Objekt:	Růžová zahrada a Sala terrena v areálu děčínského zámku je situována na parcelách č. 2320, 2321, 2322, katastrálním území Děčín, Ústecký kraj
Investor:	Statutární město Děčín, IČO: 00261238
Projektant:	Ing. arch. Tomáš Efler č. autorizace ČKA 4459, IČO: 72594853
Termín:	08/2022, úprava 12/2022, doplnění 2023/03
Stupeň PD:	DPS – dokumentace pro provedení stavby

D.1.1.TZ- TECHNICKÁ ZPRÁVA

A 1. Identifikační údaje

A 1.1. Údaje o stavbě

akce:	„Zámek Děčín – restaurování Růžové zahrady a Sala terreny“ – dokumentace pro provedení stavby
objekt:	Objekt Růžová zahrada v areálu děčínského zámku je situován na parcelách č. 2320, 2321, 2322, (GPS 50°46'45.57"N, 14°12'41.80"E) v obci Děčín, katastrálním území Děčín, okrese Děčín v Ústeckém kraji. Objekt je zapsaná kulturní památka- areál zámku rejstř. č. ÚSKP 25265/5-4082.

Předmětem předloženého projektu je Růžová zahrada, která je součástí areálu děčínského zámku. Zahrada proslulá růžovými záhony v kontextu barokní architektury se nachází východně od hlavní zámecké budovy, od níž je oddělena prostorem předzámčí. Založena byla na hraně pískocové skalní ostrožny, severně od nástupního koridoru zvaného Dlouhá jízda, a to ve druhé polovině 17. století hrabětem Maxmiliánem Thun-Hohensteinem. Na západní straně je prostor ohraničen raně barokní stavbou zahradního pavilonu tzv. Saly terreny, která je součástí řešení tohoto projektu, na východě pak rovněž raně barokní stavbou vyhlídkového pavilonu, tzv. Glorietu, jehož poslední restaurátorská obnova byla dokončena roce 2021.

katastrální území:	katastrálním území Děčín
parcelní číslo:	č. 2320, 2321, 2322
adresa objektu:	zámek Děčín
ochrana objektu:	nemovitá kulturní památka ČR (r. č. ÚSKP 25265/5-4082)
stupeň PD:	DPS - dokumentace pro provedení stavby, navazující na předchozí projekt pro stavební povolení a studii komplexních stavebních, restaurátorských, sadových úprav atd.
nadmořská výška:	cca 164 m n. m. v. (úroveň podlahy saly terreny v přízemí)

A 1.2. Údaje o stavebníkovi

Název: Statutární město Děčín
Sídlo: Mírové nám. 1175/5,
Děčín IV-Podmokly,
405 02 Děčín
IČO: 00261238

Zástupce investora: Primátor města Ing. Jiří Anděl, CSc., tajemník
města Ing. Martin Kříž, zástupce odboru místního
hospodářství paní Štěpánka Špačková, ředitelka
zámku Děčín Ing. Miroslava Poskočilová

A 1.3. Údaje o zpracovateli projektové dokumentace

Hlavní zodpovědný projektant:

Ing. arch. Tomáš Efler, č. autorizace ČKA 4459, IČO: 72594853,
Merboltice 14, 40502 Merboltice (Děčín 2)

Architektonické studio Merboltice

e-mail: eflerus@email.cz, tel: 732531053

Architektonicko-stavební řešení:

Ing. arch. Tomáš Efler,
Ing. arch. Martin Čtverák, Ing. arch. Matyáš Kracík

Restaurátorské záměry:

MgA. Jarmil Plachý, akademický sochař, – restaurování kamenných a
kamenosochařských prvků

MgA. Jakub Kándl, akademický malíř – restaurování výmalby interiérů
Sala terreny

Sadovnické řešení: Ing. Věra Vokálová, Ing. Jana Kohlová

Osvětlení: Ateliér světelné techniky s.r.o., Ing. Jiří Pavelka, Ing.
Jaroslav Zuna

Fontány a kašny: KTS - AME s.r.o., Ing. Milan Malý, Miroslav Pilka, DiS

Statika: Ing. Miroslav Kubík, ČKAIT: 0400268, obor IH00, IP00

Požárně bezpečností řešení: Leoš Miškovský, ČKAIT TH, 0400569

Rozpočet: Radek Sláma

Konzultace a spolupráce:

Sadové úpravy: Ing. Pavel Hušek, Václav Šafr

Památková péče: Irena Klepalová, Mgr. Alena Sellnerová, Mgr. Petra Andrejchová, Ing. Dana Šestáková-Hladíková
Stavební historie: PhDr. František Šuman, Mgr. Miroslav Nový

A 2. Členění stavby na objekty a technická a technologická zařízení

Stavba není členěna na objekty ani technické a technologické zařízení.

V objektu nebudou nově instalována žádná další technická zařízení.

A 3. Seznam vstupních podkladů

Pro zpracování architektonické studie byly použity materiály, částečně oficiálně předané zástupcem investora, částečně přístupné ve veřejných institucích.

- STUDNIČNÝ, Josef. *Návrh na úpravu Růžové zahrady při zámku v Děčíně*, 1957
- STUDNIČNÝ, Josef. *Děčín, DC, č. p. 1253 - zámek, Růžová zahrada, fotografická dokumentace*, 1958
- GABRIEL, František. *Stavebně historický průzkum: Děčín - Růžová zahrada (severní zed')*, 1995
- STRÁNSKÝ, Vlastimil. *Zámek Děčín - Růžová zahrada : oprava hradeb, lávky a chodníků*, projektová dokumentace, 1995
- GABRIEL, František. *Stavebně historický průzkum: Děčín - Růžová zahrada (severní zed')*, 1995
- MACEK, Petr. *Sala terrena v Růžové zahradě, stavebně historický průzkum: I. etapa*, 2002.
- KUBÍK, Miroslav, STRÁNSKÝ, Vlastimil. *Sala terrena - Stavební zaměření stávajícího stavu objektu, Oprava objektu sala terreny na děčínském zámku*, Architektonická kancelář Děčín, 2000-2002.
- EFLER, Tomáš, GIRSA, Václav. *Zámek Děčín – Restaurování gloriety v Růžové zahradě*, revize projektové dokumentace, 2019
- KRÁL, David, ŠKRÉTOVÁ, Věra, *Zámek Děčín – Dlouhá jízda, Sala terrena, Růžová zahrada - geodetické zaměření*, GeoNet Praha s.r.o, 2020
- TENGLER, R., *Děčín – Dlouhá jízda, grota, severní zahrady. Georadarový průzkum*, RTG Tengler, 2020
- SVĚREK, Jaroslav. *Obnova Dlouhé jízdy v Děčíně*, projektová dokumentace, 2020
- NOVÝ, Miroslav, NOVÁ, Eliška, ŠUMAN, František. *Růžová zahrada v areálu děčínského zámku: standardní stavebněhistorický průzkum*. 2020.
- PLACHÝ, Jarmil. *Restaurátorský průzkum a předběžný restaurátorský záměr na restaurování kamenných prvků v Růžové zahradě na zámku v Děčíně*. 2021.
- KÁNDL, Jakub. *Restaurátorský průzkum a záměr: Nástěnné figurální a dekorativní malby, interiér Salla terrena, zámek Děčín*, 2021
- EFLER, Tomáš, ČTVERÁK, Martin, VOKÁLOVÁ, Věra. *Fotodokumentace a stavebně technický a sadovnický průzkum stávajícího stavu zahrady a Sala terreny*, 2021
- EFLER, Tomáš, ČTVERÁK, Martin, VOKÁLOVÁ, Věra. *Zámek Děčín – restaurování Růžové zahrady a Sala terreny – architektonická studie*, 2021

- EFLER, Tomáš, ČTVERÁK, Martin, VOKÁLOVÁ, Věra. *Zámek Děčín – restaurování Růžové zahrady a Sala terreny – projekt DSP*, 2022/03
- ŠAFR, Václav. *Děčín - město parků, zahrad a vzácných stromů*. Amici Decini, Děčín 2023
- Platné ČSN a ČSN EN

B 1. Popis území stavby

a) charakteristika území a stavebního pozemku, zastavěné území a nezastavěné území, soulad navrhované stavby s charakterem území, dosavadní využití a zastavěnost území,

Objekt Sala terrena a Růžová zahrada v areálu děčínského zámku je situován na parcelách č. 2320, 2321, 2322 (GPS 50°46'45.57"N, 14°12'41.80"E) v obci Děčín, katastrálním území Děčín, okrese Děčín v Ústeckém kraji. Objekt je zapsaná kulturní památka – areál zámku rejstř. č. ÚSKP 25265/5-4082.

Růžová zahrada tvoří jednu z nejvýznamnějších částí komplexu děčínského zámku, pro svůj menší rozsah, výraznou architektonickou kompozici a sochařskou výzdobu vytváří dobré předpoklady k až intimním zážitkům návštěvníka, který se může nerušeně kochat detaily rostlin i sochařské výzdoby. Zároveň tento prostor umožňuje zajímavé pohledy na Gloriet, město a okolní krajinu.

V 50. a 60. letech 20. století proběhla poslední rekonstrukce zahrady s její architektonickou proměnou pod vedením architekta Josefa Studničného a nová výsadba růží byla provedena dle inženýra Dosedly v 70. letech.

V roce 2016 zde bylo zaznamenáno 10 původních růží, které byly postupně doplňovány novými až na celkový počet 38 odrůd růží. Počet odrůd se tak poměrně dost zvětšil, byly vysazeny též na baštách.

V současné době keřové růže rostou na pravidelných úzkých záhonech po obvodu jednotlivých parterů, zbylá plocha je zatravněna. Pouze středový parter prochází úpravami s dosadbou stromkových růží. Na dolní terase je po dokončené opravě Glorietu upraven záhon s kamennými obrubníky, další úzké záhony s trvalkami jsou podél zdi Dlouhé jízdy a podél balustrády.

Stavební podstata a architektonické prvky zahrady jsou od poslední obnovy v 50. letech 20. stol. v havajirním stavu, vegetační složka zahrady včetně zeminy záhonů založených v 70. letech 20. stol. vyžaduje komplexní obnovu a doplnění.

b) údaje o souladu stavby s územně plánovací dokumentací, s cíli a úkoly územního plánování, včetně informace o vydané územně plánovací dokumentaci,

Nedochází ke kolizi s platným ÚP, stávající využití pozemků se nemění.

Na stavbu nebylo vzhledem k jejímu charakteru požadováno územní rozhodnutí ani jiná stavebně právní forma shody s územním plánem či jeho regulativy. Jedná o rekonstrukci stávající stavby. Parcely leží v území, které územní plán definuje jako veřejná zeleň, lesopark.

c) informace o vydaných rozhodnutích o povolení výjimky z obecných požadavků na využívání území,

V dokumentaci jsou dodrženy veškeré právní předpisy, stávající využití není měněno. Stavba splňuje obecné požadavky na využití území dle vyhlášky 501/2006 Sb. a v jejích pozdějších znění (vyhl. č. 63/2013). O výjimky a úlevová řešení v úrovni území nebylo vzhledem k charakteru a rozsahu stavby žádáno.

d) informace o tom, zda a v jakých částech dokumentace jsou zohledněny podmínky závazných stanovisek dotčených orgánů,

Dokumentace byla v rozpracovanosti konzultována se zástupci památkové péče. Vyjádření vybraných dotčených orgánů státní správy či správců sítí viz samostatná dokladová část. Realizace bude probíhat za úzké součinnosti stavebníka, projektanta a vybraného dodavatele stavebních prací s dohledem příslušného stavebního úřadu a zástupců orgánů památkové péče.

e) výčet a závěry provedených průzkumů a rozborů - geologický průzkum, hydrogeologický průzkum, stavebně historický průzkum apod.,

Dokumentace vychází z výsledků stavebně historického, dendrologického a stavebně technického průzkumu areálu.

f) ochrana území podle jiných právních předpisů,

Řešený objekt a výše uvedené parcely Růžové zahrady jsou součástí památkově chráněného areálu děčínského zámku – kulturní památka rejst. č. ÚSKP 25265/5-4082 – zámek. Podléhají tedy zákonu o památkové péči a veškeré stavební úpravy či stavební záměry podléhají projednání a závaznému stanovisku orgánů památkové péče. Další ochranná a bezpečnostní pásma nejsou na pozemku stavby evidována.

g) poloha vzhledem k záplavovému území, poddolovanému území apod.,

Mimo záplavové a poddolované území.

h) vliv stavby na okolní stavby a pozemky, ochrana okolí, vliv stavby na odtokové poměry v území,

Stavba nemá vliv na okolní stavby a pozemky. Odtokové poměry zůstávají nezměněny

i) požadavky na asanace, demolice, kácení dřevin,

Nejsou požadavky tohoto charakteru.

j) požadavky na maximální dočasné a trvalé zábory zemědělského půdního fondu nebo pozemků určených k plnění funkce lesa,

Nejsou požadavky tohoto charakteru.

k) územně technické podmínky - zejména možnost napojení na stávající dopravní a technickou infrastrukturu, možnost bezbariérového přístupu k navrhované stavbě,
Stávající objekt sala terreny a Růžové zahrady na parcelách č. 2320, 2321, 2322, katastrálním území Děčín, je dopravně přístupná stávající brankou ze sousední parcely č. 2318 přístupové komunikace do zámku, tzv. Dlouhé jízdy.

l) věcné a časové vazby stavby, podmiňující, vyvolané, související investice,
Stavba nevyžaduje žádné související a podmiňující investice. Související investicí je již zpracovaný projekt obnovy Dlouhé jízdy, která na samotnou zahradu přiléhá.

m) seznam pozemků podle katastru nemovitostí, na kterých se stavba umísťuje a provádí,

Seznam stavbou dotčených vlastních pozemků:

Katastrální území: Děčín

Vlastník: Statutární město Děčín

Parcela č. 2320, druh pozemku: zastavěná plocha a nádvoří, výměra: 328 m²

Parcela č. 2321, druh pozemku: ostatní plocha, zeleň, výměra: 1158 m²

Parcela č. 2322, druh pozemku: zastavěná plocha a nádvoří, výměra: 168 m²

Seznam pozemků sousedících se stavbou:

Katastrální území: Děčín

Vlastník: Statutární město Děčín

Parcela č. 2318, druh pozemku: ostatní plocha, ostatní komunikace

Parcela č. 2319, druh pozemku: zastavěná plocha a nádvoří

Parcela č. 2353, druh pozemku: zastavěná plocha a nádvoří, společný dvůr

Parcela č. 2342/1, druh pozemku: ostatní plocha, zeleň

Parcela č. 137, druh pozemku: ostatní plocha, zeleň

n) seznam pozemků podle katastru nemovitostí, na kterých vznikne ochranné nebo bezpečnostní pásmo

Ochranné pásmo není potřebné stanovit

B 2. Celkový popis stavby

B.2.1 Základní charakteristika stavby a jejího užívání

a) nová stavba nebo změna dokončené stavby; u změny stavby údaje o jejích současném stavu, závěry stavebně technického, případně stavebně historického průzkumu a výsledky statického posouzení nosných konstrukcí,

Dokončená stavba, udržovací práce, stavební úpravy, rekonstrukce.

Architektonicko památkové hodnocení stavebně historického průzkumu:

„Zahrada, u níž se vžil novější název Růžová, je v současnosti hojně navštěvovanou součástí areálu děčínského zámku. Jedná se, a již od založení v poslední třetině 17. století se i muselo vzhledem k jejímu plošnému rozsahu jednat, o poměrně intimní komorní prostor, přinášející pobývajícím zde klid, stejně tak jako libé výhledy na město a krajinu v okolí.

Velmi pozoruhodné je již samo založení zahrady ve stísněném prostoru na hraně skalního ostrohu. Zvolené místo pak samo determinovalo její rozsah a půdorysný tvar. Na severu ji definuje skalní sráz, na jihu vysoká severní zeď Dlouhé jízdy, která do zahrady byla architektonizována dvojicí rozměrných oblých nik s edikulovým orámováním. Západní hranici zaujala stavba saly terreny, k níž v kontrapozici na podélné axiále na východním konci leží stavba gloriety, která vytváří point de vue zahrady. Gloriet se k východu obrací výraznou špicí, čímž stavba vytváří iluzi lodní přídě.

Zahrada měla v době vzniku, jak lze vysledovat z vedut, podobu malé italské zahrady, tzv. giardonetta. Vliv italského zahradního umění na podobu námi sledované zahrady je zjevný. Dalším zdrojem inspirace byl jistě zámek Hellbrunn u Salzburgu v Rakousku (...).

Původní vzhled zahrady je nám bohužel znám pouze v náznacích z dobových barokních popisů a vedut. Zvláště autoři popisů se o zahradě vyjadřují s neskrývaným obdivem. Do detailu však z těchto materiálů nejsme schopni zahradu rekonstruovat. I z toho „mála“ je však zřejmé, že se muselo jednat skutečně o výjimečnou a velkolepou záležitost své doby, s důmyslným systémem kanály propojených vodních nádrží, či lépe řečeno doslova vodních hrátek a bohatou sochařskou výzdobou.

Jména architektů, kteří se na konceptu zahrady podíleli, nám bohužel zůstávají i nadále utajena. Lze pouze předpokládat, že se muselo, vzhledem k vysokému postavení Maxmiliána Thun-Hohensteina, jednat o významné tvůrce své doby. Je zjevné, že sala terrena nebude autorsky totožná s gloriety. U saly terreny se můžeme prozatím pouze domnívat, že tuto snad mohl navrhnout Francesco Caratti (1615/20-1677) (...) Jisté však je, že zahradní průčelí saly bylo součástí jednotného architektonického konceptu staveb oddělujících předzámčí od nástupního koridoru Dlouhé jízdy - společné architektonické znaky s horní bránou i s objektem býv. Jízdního jižně při bráně. Stavba děčínské saly terreny navazuje na typ objektu, který se v českém prostředí poprvé objevuje v zahradě Valdštejnského paláce v Praze (sala terrena tam postavena do roku 1627). Výmalba v děčínské sale, která byla důležitou součástí interiéru, byla zadána boloňskému malíři Giuseppe Bragallimu (...).

Rovněž gloriety, který je také původní součástí raně barokní podoby zahrady, je velmi pozoruhodnou a architektonicko umělecky mimořádnou stavbou, a to jak svým půdorysným, tak hmotovým řešením (ojedinělou přinejmenším v českém prostředí), maximálně otevřenou, čímž dochází k setření rozdílů mezi interiérem a exteriérem. Navíc korunovanou kamenným altánem s pozoruhodným otevřením do nebes, kdy klenba je pouze naznačena fabionovým zakřivením. Altán je završen dvojicí soch bojovníků, které sem však byly přesunuty až v 18. století (někdy po roce 1712) a jejichž předobraz lze nalézt v antické sově gladiátora ze sbírky Borghese. Uměnovědná literatura u gloriety spekuluje o autorství Johanna Bernarda Fischera z Erlachu (1656-1723), či Jeana Baptisty Matheye (kol. 1630-1695). U obou jsou skutečně doložené práce pro Maxmiliána Thun-Hohensteina (...).

Je třeba si přiznat, že stávající stav zahrady je pouhým stínem barokního stavu. Devalvace prostoru započala již při napoleonských válkách, při nichž byla zahrada značně poškozena a v plném lesku již nikdy obnovena. Dnešní stav je do značné míry determinován stavem, který známe z četné fotografické dokumentace vzniklé po roce 1900, modifikovaný úpravami z konce 50. a poloviny 60. let 20. století, z nichž některé nebyly těmi nejšťastnějšími (např. zadláždění teras před salou terrenou a gloriem místo úpravy se záhony).“

(zdroj: Architektonicko památkové hodnocení, In: NOVÝ, Miroslav, NOVÁ, Eliška, ŠUMAN, František. *Růžová zahrada v areálu děčínského zámku: standardní stavebněhistorický průzkum*. 2020, str. 161- 163 včetně soupisu architektonických a uměleckých hodnot, hlavních závad a doporučených námětů k obnově)

Popis závad architektonických kamenických a kamenosochařských prvků je podrobně specifikován v samostatné části projektu, část D.1.5-A – Restaurování kamenných a kamenosochařských prvků.

b) účel užívání stavby,

Objekt Růžové zahrady – venkovní pochozí plochy a chodníky, osázené zahradní záhony a prvky drobné architektury

Objekt Sala terreny – zahradní altán s výstavní halou, bez změny využití

c) trvalá nebo dočasná stavba,

Trvalá stavba

d) informace o vydaných rozhodnutích o povolení výjimky z technických požadavků na stavby a technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání stavby,

Jedná se o stávající stavbu, současné poměry v objektu ve smyslu vyhl. MMR č. 268/2009 Sb. O technických požadavcích na stavby a vyhl. č. 398/2009 Sb. se nemění.

Spádování ploch teras a chodníků mezi záhony je oproti současnému stavu se stupňovitými terasami upraveno do podoby nakloněné roviny v mírném sklonu ve směru od západu k východu, tedy od sala terreny k schodišti před gloriem.

e) informace o tom, zda a v jakých částech dokumentace jsou zohledněny podmínky závazných stanovisek dotčených orgánů,

Byly zohledněny a zapracovány podmínky památkové péče a ochrany přírody vydané k předchozí architektonické studii a projektu pro stavební povolení.

f) ochrana stavby podle jiných právních předpisů,

Objekt je evidován jako zapsaná kulturní památka - areál zámku, rejstř. č. ÚSKP 25265/5-4082. Jiná ochranná a bezpečnostní pásma nejsou na pozemku stavby evidována.

g) navrhované parametry stavby - zastavěná plocha, obestavěný prostor, užitná plocha, počet funkčních jednotek a jejich velikosti apod.,

Výměra řešeného území zahrady: cca 1321 m²
na parcele č. 2320 (jen část 163 m², bez gloriety) a č. 2321 (1158 m²)

Zastavěná plocha: 168 m²

na parcele č. 2322 (celkem 168 m²)

Počet NP: 1 (přízemí: hala a chodba, volný krov střechy - bez využití)

Počet PP: 0

Výška stavby Sala terreny: ± 12 m

Ubytovací kapacity: 0

h) základní bilance stavby - potřeby a spotřeby médií a hmot, hospodaření s dešťovou vodou, celkové produkované množství a druhy odpadů a emisí, třída energetické náročnosti budov apod.,

– Stavební pozemek je napojen na elektrickou síť vedení NN pomocí podzemní přípojky, přivedené ze západní strany z hlavní rozvody v objektu zámku. Stávající přípojka elektro zůstává beze změn.

– K jižní stěně zahrady ze strany Dlouhé jízdy nedaleko vstupní branky je přivedena k revizní šachtě stávající vodovodní přípojka, která je součástí vodovodního systému areálu zámku. Stávající přípojka zůstává beze změny.

- *dešťové vody* - ze střechy objektu Sala terreny jsou dešťové vody svedeny pomocí podokapních žlabů a svislých dešťových svodů vyústěných na povrch a dochází k vsakování dešťových vod do okolního terénu na vlastních pozemcích v majetku města. Množství dešťových vod se nemění. V Růžové zahradě bud provedena rekonstrukce systému odvodnění povrchových vod z vyspávaných kamenných dlážděných ploch a pískových mlatových cest s využitím podpovrchových odvodňovací žlabů a dešťové kanalizace zapojené do stávajícího systému odvodnění dešťových vod rekonstruovaného při předchozí realizaci obnovy gloriety.

- Objekt není napojen na *splaškovou kanalizaci*. V objektu Sala terreny a Růžové zahrady v současné době nejsou situovány a ani nejsou navrženy toalety. Stávající funkční a vyhovující toalety pro návštěvníky jsou situovány v nedalekém objektu se vstupem z Dlouhé jízdy naproti vstupní brance do Růžové zahrady.

- Objekt není vybaven přípojkou elektronických komunikací.

- *vytápění objektu* – objekt zahradního pavilonu Sala terreny není vytápěn a

není vybaven funkčním komínem, je využíván jen během letní sezóny

Na jiné inženýrské sítě pozemek napojený není, protože v této lokalitě nebyly zrealizovány.

Stavba se nenachází v poddolovaném území, v záplavovém území, není v místě naleziště nerostů či zdrojů podzemních vod.

i) *základní předpoklady výstavby - časové údaje o realizaci stavby, členění na etapy*,
Stavba bude započata po výběru zhotovitele stavby.

Předpokládané zahájení stavby: 2023

Předpokládaná doba ukončení stavby: 2025

j) *orientační náklady stavby*.

Předpoklad nákladů na realizaci: neuvedeny

B.2.2 Celkové urbanistické a architektonické řešení

a) **urbanismus - územní regulace, kompozice prostorového řešení,**

„Růžová zahrada se nachází východně od samotné zámecké budovy, od níž je oddělena prostorem předzámčí. Zámek se nachází na vrcholu vysoké pískovcové ostrožny tyčící se na pravobřeží řeky Labe. Zahrada byla založena severně od nástupního koridoru stoupajícího od města k zámku, zvaného pro svoji monumentální délku Dlouhá jízda. Tato komunikace je po obou stranách sevřena vysokými zdmi, členěnými slepými arkádami. Severní ze zdí pak vytváří ohrazení jižní strany zahrady. Ta je brankou ve zdi, nacházející se v prvním horním poli arkády od horní brány Dlouhé jízdy, z Dlouhé jízdy i přístupná. Další vstup do zahrady umožňuje průchod nacházející se v objektu saly terreny, která zahradu ohraničuje na západní straně. K průchodu stoupá od paty ostrožny v severním parku od města chodník a schodiště.

Růžová zahrada je svojí plošnou výměrou poměrně intimním prostorem, vymezeným na obou kratších stranách výraznými stavbami. Založena je, stejně jako samotný zámek, na výše uvedeném pískovcovém skalním ostrohu. Podélná osa zahrady ubíhá ve směru východ-západ. Na západě ji, jak jsme zmínili výše, ohraničuje architektonicky cenný objekt saly terreny, vůči níž na západě v kontrapozici stojí neméně architektonicky působivá stavba gloriety. Jižní stranu vymezuje v přímé linii vysoká ohradní zeď Dlouhé jízdy. Severní strana se zcela otevírá do okolí, k městu a umožňuje tak výhledy do okolí. Tato severní hranice má půdorysně nepravidelný průběh. Vymezena je kamennými balustrádami, do nichž jsou vetnuty tři otevřené edikulové útvary. K skalnímu masivu zde navíc přiléhají dva půlkruhové objekty dělových bašt. Na jihu, krom oné vstupní branky, se nachází ještě dvojice branek umožňující vstup na kamenné balkónky s výhledy do Dlouhé jízdy. Dále zeď prolamuje dvojice velkých nik s edikulovým orámováním. Plocha mezi salou terrenou a gloriетem je členitého reliéfu, resp. terasovitého uspořádání.

Jednotlivé partie plochy jsou pracovně pojmenovány následujícím způsobem. Na salu terrenu navazuje dlážděná terasa před salou terrenou. Na tu dále k východu navazuje parter se zahradní úpravou, tedy se záhony se systémem pravoúhle se křížících cest. Tato část je nazývána jako horní, prostřední a dolní terasa se záhony. Jednotlivé uvedené plochy jsou přístupné po krátkých schodištích. Od poslední z nich klesá široké kamenné schodiště na výrazně hlouběji zapuštěnou terasu před gloriem, na níž již navazuje samotný gloriem.

Objekt saly terreny je zděnou stavbou, ukončenou nízkou valbovou střechou. Tento objekt, jednoznačně architektonicky navazující na architektonický výraz jižně přiléhající horní brány Dlouhé jízdy, je vyjma strany k zahradě (a později zřízeným průchodem) uzavřenou stavbou. Do zahrady se tato otevírá trojicí velkých arkád. U protilehlého objektu gloriem se již rozdíl mezi exteriérem a interiérem značně stírají, naopak lze bez nadsázky říci, že splývají v jedno. Vyjma přízemí v obou dalších vyšších podlažích stavbu totiž tvoří kryté i nekryté vyhlídky a vrchol pak korunuje subtilní kamenná stavba altánu, otevírající se nejen do všech čtyř světových stran, ale i k nebi. Z přízemí gloriem je umožněn vstup do kryté chodby, přiložené ze severní strany k severní zdi Dlouhé jízdy, již je umožněn průchod k východně položenému kostelu sv. Kříže.“

(zdroj: Urbanistický kontext a základní charakteristika zahrady, In: NOVÝ, Miroslav, NOVÁ, Eliška, ŠUMAN, František. *Růžová zahrada v areálu děčínského zámku: standardní stavebněhistorický průzkum*. 2020, str. 4).

b) architektonické řešení - kompozice tvarového řešení, materiálové a barevné řešení.

Vzorem a inspirací pro návrh restaurování a obnovy zahrady v tomto projektu jsou historické zobrazení Růžové zahrady v areálu děčínského zámku z doby její největší slávy na přelomu 19. a 20. století. Barokní podoba někdejší tzv. lóžové zahrady z přelomu 17. a 18. století, zachycená historickými malbami a rytinami, tvoří přes pozdější dílčí úpravy stále základ architektonické kompozice, který je v současném návrhu obnovy zahrady ve velkém rozsahu respektován. Po následné zahradnické proměně parterů na rozárium ke konci 19. století (viz historický osazovací plán z roku 1887) se zahrada nazývá Růžová a postupně nabyla věhlasu, obnova sadových růžových výsadeb a podoby parterů tedy vychází z této významné etapy.

Návrh počítá s návratem jedné společné plochy parterů, která bude v mírném sklonu směřovat od Saly terreny ke Glorietu. Prostorově a vegetací bude členěn do několika parterů, vycházejících z historické podoby zahrady. Následující popis částí zahrady je řazen přibližně od východu k západu, tedy od Saly terreny ke Glorietu.

Horní terasa před salou terrenou a 1. edikulou (1.VII.)

Horní terasa před Salou terrenou je navržena z praktických důvodů využitelnosti prostoru ke kulturně společenským akcím jako zpevněná plocha fontánou vyznačením dispozice někdejšího záhonu. Ve středovém

výškovém snížení celé plochy terasy bude umístěna trojfontána se stříkající vodou, původní elipsovité dobové záhon bude vyznačen jen pomocí dlažby uprostřed okolní mlatové plochy. Mlatový prostor plochy před salou terrenou bude lemován kamennou dlážděnou bordurou s výškovým stupněm vůči vstupu do zahrady a dlážděnou středovou plochou se zapuštěnými tryskami trojice fontán v dlažbě. Celý prostor horní terasy doplňují lavičky.

Nově vytvořený výklenek s edikulou a kamenným sedátkem v stěně Dlouhé jízdy vedle vstupní branky. Na obě strany od výklenku (situovaného v místě zaniklého historického vstupu do zahrady) v Dlouhé jízdě budou vysazeny pnoucí růže, které budou vyvazovány k opěrným trelážím na zdi.

Úprava prostoru zahrnuje demontáž stávající kamenné velkoformátové dlažby mezi arkádami saly terreny a montáž nových trojstupňových schodů v bočních polích arkád. Horní terasa se o výšku jednoho stupně sníží, čímž se zlepší návaznost na paty zídek s balustrádou, také tím bude umožněno zvolit příznivější mírnější sklon nakloněné plochy celé zahrady. Bude tak odhalen a obnoven spodní (v současnosti jalový) stupeň nástupního schodiště do Saly terreny.

Uprostřed horní terasy bude vytvořen mělký podzemní obdélný bazén (žb a nerez plech) určený pro zachycení a cirkulaci vody pod trojfontánou zapuštěnou v kamenné dlážděné ploše. Bude opraveno a lokálně přezděno kamenné základové zdivo balustrády A, upraveny základy pro schody před salou terrenou a stupně vedoucí do zahrady.

Dešťová voda z plochy horní terasy před Salou terrenou bude odvedena liniovou vpustí v kamenné dlažbě a podzemním odvodňovacím žlabem do navazující dešťové kanalizace vedoucí východním směrem do zahrady.

Záhony podél balustrády A se sochou Neptuna (1.VIII.)

Podél balustrády A je situovaný úzký záhon pro stínomilnější trvalky. Uprostřed před balustrádou je navrženo umístění přenesené a restaurované sochy Neptuna (kdysi situované v Sale terreně či areálu zámeckých zahrad) na podstavci s předsazenou kamennou nádrží, s výtokem vody zapojeným do vodního systému fontán. Po stranách sochy bude umístěna dvojice laviček.

Sala terrena - interiér

Dílčí opravy a korekce architektonického řešení interiérů, tedy dlažeb, soklů, omítek, portálů, dveří, štukových detailů a barevnosti hlavního sálu a postranní chodby. Dále návrh počítá s vystavením originálů soch z gloriety ve stávajících výklencích. Revize a kontrola stavu pálené střešní krytiny a stabilizovaného nevyužívaného prostoru krovu pod střechou nad klenbami sálu a chodby, přístupného žaluziovým oknem v západní fasádě.

Rozsáhlá výmalba klenby a stěn sálu a chodby bude předmětem restaurování a konzervace včetně lokálních retuší a doplnění. Viz samostatný restaurátorský záměr.

(podrobněji viz též část D.1.5-B – *Restaurování výmalby Sala terreny*)

Sala terrena exteriér

Součástí návrhu jsou dílčí opravy a korekce detailů architektonického členění a detailů všech vnějších fasád sala terreny včetně barevnosti dle prohloubeného průzkumu dle doporučení SHP.

Jižní fasáda: Dílčí opravy a korekce detailů architektonického členění fasády, soklů, vápenných omítek a štukových detailů šambrán, pilastrů, říms a nárožních bosáží, včetně obnovy barevnosti s vápennými nátěry. Obnova výklenků bývalých kočárových vrat, otevření zazdívky a obnovení bočního vstupu do sala terreny z jihu od horní zámecké brány. Osazení nových dveřních dřevěných truhlářských výplní.

Východní fasáda: Dílčí opravy a korekce detailů architektonického členění fasády, soklů, vápenných omítek a štukových detailů šambrán, pilastrů, říms a nárožních bosáží, včetně obnovy barevnosti s vápennými nátěry. Celková revize a obnova zasklení arkád sala terreny, doplnění otevíravých dveřních polí v bočních polích, doplnění ventilačních okének pro příznivější cirkulaci vzduchu v letních měsících, zámečnické prvky.

Severní fasáda: Dílčí opravy a korekce detailů architektonického členění fasády, soklů, vápenných omítek a štukových detailů šambrán, pilastrů, říms a nárožních bosáží, včetně obnovy barevnosti s vápennými nátěry. Repase kovaných mříží v přízemí a dřevěných oken v patře, zámečnické a truhlářské prvky. Otevření zazdívky a obnovení bočního vstupu s kamenným ostěním do sálu sala terreny ze severního průchodu. Osazení nové dveřní výplně, truhlářský prvek.

Západní fasáda: Dílčí opravy a korekce detailů architektonického členění fasády, soklů, vápenných omítek a štukových detailů šambrán, pilastrů, říms a nárožních bosáží, včetně obnovy barevnosti s vápennými nátěry. Obnova dřevěných žaluziových okenic slepých okenních výklenků, truhlářské prvky.

Horní parter se záhony

Horní parter se záhony je členěn více záhony v trávníku, které jsou lemovány plůtky z živých keřů. Obrysy záhonů se liší uvnitř parteru s ohledem na umístění kamenné vázy, po jeho obvodě se střídají s menšími kruhovými záhony pro výsadbu stromkových růží. Tyto kruhové záhony jsou lemovány stálezeleným brslenem, ostatní záhony s keřovými růžemi jsou lemovány nízkým stříhaným tisem. (Variantně lze pro výsadbu pod stromkové růže použít i nízké letničky a trvalky s efektním kvetením na jaře a na podzim.) Mezi záhony bude parterový trávník. V centrální části horního parteru je váza s růžovým záhonem ve tvaru čtyřlístku, který může být lemován modrou či bílou šantou. Na rozhraní horního parteru a horní terasy před Salou terrenou je umístěna půlkruhová kamenná kašna s jednoduchou výpustí.

Rozmístění růží do záhonů v obou hlavních parterech je určeno vzrůstností růží – růže vyššího vzrůstu do 70 cm jsou umístěny do střední části

parteru, nižší do 60 cm do jejich obvodových záhonů. Užití barev v jednotlivých plochách je symetrické podle příčné osy parteru v ploše čtyřlístku s tím, že na jednotlivých záhonech lze vysadit více odrůd růží stejné barevnosti, ale jinak tvarovanými květy či s jinou dobou kvetení. Růže mnohokvěté nižšího vzrůstu budou vysazeny na okrajové záhony, růže velkokvěté na střední záhony. Růže stromkové jsou situované do malých kruhových záhonů s letničkami. Pro výsadbu pod stromkové růže jsou navrženy klasické nízké parterové letničky, které budou barevně kontrastovat s růžemi nad nimi. Mezi záhony bude parterový trávník o šířce 80 – 100 cm široký.

Záhon podél balustrády B a D (2.II a 4.II)

Záhony podél balustrád B a D dávají možnost ukázat starší, případně i historické odrůdy růží. Jsou mimo hlavní partery, kde není nutno zachovávat symetričnost výsadeb. Také k menší životnosti jednotlivých odrůd růží zde bude možná průběžná výměna odrůd bez ohledu na barevnost. Právě vzhledem k náchylnosti historických růží na různé choroby – především houbové, budou takto od ostatních růží trochu odděleny. Vzhledem k malé ploše, nebudou zde použity živé plůtky, ale pouze travnatý lem záhonu. Záhon u balustrády B je užší, je určen pro výsadbu starších odrůd méně vzrůstných růží. Dle historických fotografií jsou růže doplněny pravidelnou výsadbou juk. Záhon u balustrády D je širší, travnatá plocha bude doplňovat výsadbu sadových růží menšího vzrůstu opět prostřídanou jukami (dle historických fotografií).

Horní vyhlídková terasa s horní západní baštou (2.V.)

Horní vyhlídková terasa za balustrádou B bude nově zpřístupněna novým kamenným schodištěm ústícím do 1. edikuly, ve které bude demontován úsek kamenné balustrády. Terasa se rozkládá na ploše bývalé horní obranné bašty. Obvod bašty bude ohraničovat nové kované zábradlí, doplněné volně rostoucím živým plůtkem. Dle historických fotografií a výsadbového plánu byl k výsadbě zvolen drobnolistý šeřík. Výška plotu nebude bránit výhledům na město a na okolní krajinu. Zpevněná plocha tvořená mlatem bude doplněna lavičkami a keřovými růžemi. Mimo zpevněnou mlatovou plochu budou postranní plochy zatravněny.

Střední parter se záhony a kruhovou kašnou (3.I.)

Střední parter je uprostřed mezi horním a dolním parterem. Zde budou soustředěny v půlkruhových záhonech soudobé sorty růží, které dobře prospívají v dnešních výsadbách. I zde jsou růže doplněny květinovou výsadbou v kruhu okolo fontány a v rohových záhonech jsou navrženy levandule v kombinaci s tulipány a letničkami. Střední parter je doplněn symetricky umístěnou dvojicí replik kovaných půlkruhových laviček s dřevěnými sedáky vyrobených dle historického originálu. V samotném středu bude umístěna kruhová kamenná fontána s jednoduchým výtryskem.

Střední vyhlídková terasa (Záhon podél balustrády C) (3.II.)

Záhon u balustrády C je nejširší, v travnaté ploše budou v květinami osázených kruzích instalovány pískovcové vázy s biblickými a mytologickými motivy a pečlivě vybraná barokní socha v životní velikosti, tematicky blízka danému prostoru zahrady. Záhony s živými plůtky mezi vázami a sochou budou osázeny růžemi.

Stěna Dlouhé jízdy s výklenky, brankou a záhony

Historické snímky i stávající situace vypovídají, že tato partie je vhodná pro stínomilné rostliny. Stěna počítá s porostem v podobě loubince. Záhon podél Dlouhé jízdy bude osázen polostinnými trvalkami s celoročním efektem. U nik, výklenků a vstupů ve zdi jsou navrženy výsadby pnoucích růží na opoře. Budou zastoupeny růže žlutě, červeně, bíle a růžově kvetoucí.

Do horní a dolní niky zdi Dlouhé jízdy budou umístěny pečlivě vybrané barokní sochy v životní velikosti, tematicky blízko danému prostoru zahrady. Návrh předpokládá využití dochovaných výdusků soch z gloriety či jiných soch kamenných (na vizualizacích jsou sochy zobrazeny pouze ilustrativně).

Bude provedena oprava stěny a vápenných omítek a nátěrů Dlouhé jízdy včetně oprav a doplnění profilací edikulových výklenků dle doporučení SHP, repase kované vstupní branky a branky balkónu. Stabilizace a oprava vykonzolovaného balkónu a zábradlí je již součástí projektu Dlouhá jízda.

Dolní vyhlídková terasa s dolní východní baštou (4.IV.)

Dolní vyhlídková terasa za balustrádou D bude řešena obdobně jako horní vyhlídková terasa, tedy bude nově zpřístupněna schodištěm ústícím vedle 3. edikuly. Terasa se rozkládá na ploše bývalé dolní východní obranné bašty. Obvod bašty bude ohraničovat nové kované zábradlí, doplněné volně rostoucím živým plůtkem. Dle historických fotografií a výsadbového plánu byl k výsadbě zvolen drobnolistý šeřík. Výška plotu nebude bránit výhledům na město a na okolní krajinu. Zpevněná plocha tvořena mlatem bude doplněna lavičkami a keřovými růžemi. Mimo zpevněnou mlatovou plochu budou postranní plochy zatravněny.

Dolní parter se záhony (4.I.)

Dolní parter je řešen zrcadlově stejně jako parter horní, je jen o něco kratší. Do záhonů zde budou vysazeny osvědčené vyšlechtěné novinky růží z minulých let, které netrpí na choroby růží, dobře kvetou a jsou efektní. Opakovat se budou růže mnohokvěté, čajohybridy, keřové i stromkové. Obrisy záhonů se liší uvnitř parteru s ohledem na umístění kamenné vázy, po jeho obvodě se střídají s menšími kruhovými záhony pro výsadbu stromkových růží. Tyto kruhové záhony jsou lemovány stálezelenými stříhanými keři. V centrální části dolního parteru je váza se záhonem ve tvaru čtyřlístku. Mezi záhony bude parterový trávník. Na spodním konci dolního parteru je umístěna druhá půlkruhová kamenná kašna s jednoduchou výpustí.

Vyhledka na glorieta a obnova balustrád, edikul a balkonů (4.V.)

Stávající kamenné balustrády projdou celkovou obnovou a restaurováním. Stávající tři edikuly a kamenné balustrády mezi nimi projdou celkovou obnovou a restaurováním. U 3. edikuly bude také znovu doplněn chybějící balkon s deskou na kamenných konzolách a zděným zábradlím, včetně částečného přezdění samotné 3. edikuly. Stávající balkon východní vyhlídky bude stabilizován a doplněn zděným zábradlím s kamenným madlem dle historické dokumentace. Doplnující 4. edikula při této východní vyhlídce směrem ke Glorietu a kostelu sv. Kříže na bude zhotovena v souladu se základní barokní architektonickou koncepcí zahrady jako rekonstrukce dle stávajících dochovaných zděných edikul na stávajících kamenných základech potvrzených sondážním výkopem.

(podrobněji viz též samostatná část D.1.5-A – Restaurování kamenných a kamenosochařských prvků)

Vedle východní vyhlídky a 4. edikuly pod kamennými deskami a odvodňovacím kanálkem je situována rozšířená instalační šachta pro vodní technologie fontán, umístěná v místě stávající užší historické šachty, tvořené stěnami z pískovcových kvádrů a krycích kamenných desek.

(podrobněji viz též D.1.4.1A – Technologie vodních prvků)

Dolní terasa pod schodištěm před glorieta (5.I)

Stávající travnatý záhon uprostřed dlážděné dolní terasy před glorieta je rozdělen středovým pítkem na dvě obdélné poloviny, lemované nízkým živým plotem, s projatými vnějšími rohy a vykrojené půlkruhem směrem do středu celé terasy. Menší měřítko záhonu zde vybízí použít k výsadbám růže miniaturní v kombinaci stálezelených keřů pro živé plůtky. Uprostřed celého parteru je situováno kamenné sloupkové pítko.

Mlatové chodníky a systém odvodnění

Celá zahrada je komunikačně obsloužena mezi záhony pomocí mlatových chodníků (kvalitně provedených dle stanoveného technologického postupu k realizaci) v mírném sklonu (cca 2,5°, převážně ve směru západ - východ), dělené příčně kamennými odtokovými kanálky, lemované kamennými obrubníky. Dešťová voda z mlatových chodníků kolem horního, středního a dolního parteru se záhony bude odvedena liniovými vpustěmi v kamenné dlažbě a podpovrchovými odvodňovacími žlaby do navazující dešťové kanalizace východním směrem zahradou ke schodišti až do stávajícího systému odvodnění terasy před glorieta.

Kašny, fontány a další vodní prvky

V rámci návrhu se počítá s několika vodními prvky: na horní terase je umístěna trojice vodních trysek v úrovni dlažby tvořící jednoduchou fontánu, na horní terase se počítá s umístěním sochy Neptuna, jejíž součástí je drobná

půlkruhová kašna, do níž bude proudit voda ústící z tlamy ryby, kterou Neptun drží, na rozhraní horní terasy a samotné zahrady je umístěna horní půlkruhová kamenná kašna s výpustí, ve středu středního parteru se nachází kruhová kamenná kašna - fontána se středovým výtryskem, na konci spodního parteru je umístěna druhá půlkruhová kašna identická s horní, pod touto druhou půlkruhovou kašnou se bude nacházet revizní průlez do šachty, kde bude umístěna technologie pro provoz kašen a fontán, uprostřed dolní terasy před gloriem je drobný vodní prvek – pítko na kamenném sloupku. Kamenné kašny jsou navrženy s tvaroslovím inspirovaným prvky z dochovaných kašen a nálezů torz kašen v areálu zámku.

(podrobněji viz též D.1.4.1A – Technologie vodních prvků)

Osvětlení zahrady

Osvětlení zahrady bude tvořeno několika typy svítidel pro zajištění variability intenzity osvětlení a dosažení různé atmosféry a intimity: nástěnné historizující lampy navozující intimní atmosféru umístěné v počtu cca 5 ks na zeď Dlouhé jízdy v rozsahu zahrady a cca 2 ks v části dolní terasy před gloriem, zemní bodová svítidla v úrovni dlažby nebo mlatu osvětlující významné architektonické prvky – edikuly (samostatně stojící i vestavěné jako niky), zemní bodová svítidla v úrovni dlažby nebo mlatu (či drobné reflektory umístěné při zemi) pro nasvětlení uměleckých prvků (sochy, vázy), bodové osvětlení kašen pod vodní hladinou, bodové osvětlení fontány před Salou terrenou, reflektory pod úrovní dlažby k osvětlení vodního proudu výtrysků, (alternativně možnost bodového osvětlení stromových růží).

(podrobněji viz též D.1.4.1B – Návrh osvětlení, elektroinstalace)

B.2.3 Celkové provozní řešení, technologie výroby

Nevyžaduje zvláštní technologické řešení.

B.2.4 Bezbariérové užívání stavby

Zásady řešení přístupnosti a užívání stavby osobami se sníženou schopností pohybu nebo orientace včetně údajů o podmínkách pro výkon práce osob se zdravotním postižením.

Spádování ploch teras a chodníků mezi záhony je oproti současnému stavu se stupňovitými terasami upraveno do podoby nakloněné roviny v mírném sklonu ve směru od západu k východu, tedy od sala terreny k schodišti před gloriem. Dojde tedy k zpřístupnění větší části zahrady oproti současnému stavu bez bariéry schodů, v některých částech zahrady se zpřístupněním s využitím schodiště však nelze vyhnout.

B.2.5 Bezpečnost při užívání stavby

V souladu s platnými vyhláškami a příslušnými zákony a normami.

Stavba je navržena v souladu s prováděcími vyhláškami stavebního zákona č. 183/2006 Sb. Stavba je navržena a bude provedena tak, aby neohrožovala život, zdraví a zdravé životní podmínky uživatelů vlastní stavby ani uživatelů okolních pozemků. Ve smyslu zákona č. 20/1966 Sb. (zákon o péči a zdraví lidu) v platném znění, plní stavba požadavky tím, že nedochází jejím přičiněním a způsobem provedení

- a) k uvolňování látek nebezpečných pro zdraví a životy osob a zvířat
- b) k přítomnosti nebezpečných částic v ovzduší
- c) k uvolňování nebezpečných záření, zejména ionizujících
- d) nepříznivým účinkům elektromagnetického záření
- e) ke znečištění vzduchu a půdy
- f) k nedostatečnému zneškodňování odpadních vod, kouře, tuhých nebo kapalných odpadů
- g) k výskytu vlhkosti ve stavebních konstrukcích uvnitř stavby
- h) nebo tím, že stavba má nedostatečné zvukové izolační vlastnosti

Dále stavba plní další obecně technické požadavky (OTP), zakotvené ve vyhlášce č. 268/2009 Sb. v § 22 odstavec (2), (4), (7), dále pak § 23, §24, §25 a §26.

Stavba je navržena tak, aby při jejím užívání a provozu nedocházelo k úrazu uklouznutím, pádem, nárazem, popálením, zásahem elektrickým proudem, výbuchem uvnitř nebo v blízkosti stavby nebo k úrazu způsobeným pohybujícím se vozidlem. Rovněž je zajištěno, že při provádění a užívání stavby nebude ohrožena bezpečnost provozu na pozemních komunikacích.

Zhotovitel stavby (stavební podnikatel) zajistí, aby v průběhu výstavby byla zajištěna bezpečnost práce při provádění staveb:

- všichni pracovníci na stavbě budou proškoleni a budou seznámeni s předpisy bezpečnosti práce,
- poučení o pohybu po staveništi, dopravě a manipulaci s materiálem, budou seznámeni s hygienickými a požárními předpisy.

Stavba bude organizována a bude probíhat v souladu s nařízením vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci. Zhotovitel stavby zajistí staveniště v potřebném rozsahu proti vniknutí nepovolaných osob do prostoru staveniště. Při provozu stavby budou dodržovány všechny bezpečnostní předpisy.

Zákon č. 262/2006 – Zákoník práce, ve znění změny zákona č. 261/2007 Sb. – s účinností od 1.1.2008, dále zákon č. 362/2007 Sb. – s účinností od 1.1.2008 – Zákon o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

B.2.6 Základní charakteristika objektů

a) stavební řešení

Nové architektonické uspořádání zahrady vychází z období úprav za majitelů Thunů, z něhož se dochovaly dobové fotografie, plány a popisy. Obnovuje se bezbarierové řešení bez schodů v hlavním parteru, snižuje se výška horní terasy u Sally terreny, dochází ke zpřístupnění vyhlídkových bočních teras na baštách a obnovení vyhlídkových balkonů a edikul. Dojde k celkové obměně a rozšíření sortimentu růží i doplňkových dřevin. Nově budou založeny i veškeré výsadby květin a travnaté plochy a obnoveny kašny a fontány a osazen zahradní mobiliář. Součástí jsou úpravy exteriérů a interiérů Sala terreny a restaurování výmalb a další související stavební, restaurátorské a technické práce v areálu zahrady a Sala terreny.

Záměr rekonstrukce zahrady zahrnuje následující:

- přeložení, doplnění a repase prvků velkého schodiště
- restaurování balustrádového zábradlí na severní straně zahrady
- oprava edikul č. 1-3 včetně restaurování kamenných prvků
- doplnění balkonu edikuly č. 3
- odstranění vyrovnávacích schodišť v prostoru zahrady a vyspádování terénu v mírném sklonu k východu
- snížení výškové úrovně plochy před Sala terrenou, nové předláždění s vyznačením tvaru původního záhonu, osazení fontány se třemi tryskami, osazení sochy Neptuna s kašnou u severní balustrády
- zpřístupnění horní bašty skrze edikulu č. 1 - schodiště, osazení zábradlí, výsadba, mlatový povrch a mobiliář
- zpřístupnění dolní bašty před edikulou č. 3 – schodiště, osazení zábradlí, výsadba, mlatový povrch, mobiliář
- obnovení edikuly č. 4 u velkého schodiště včetně balkonu
- v ploše mezi velkým schodištěm a plochou před Sala terrenou budou přerozděleny záhony, osazeny tři vodní prvky (dva polokruhové, jeden kruhový) ve středním záhonu, provedeny plochy v mlatovém povrchu, osazení soch (výdusků), váz, mobiliáře (lavičky a dvě polokruhové lavičky)
- mezi úrovní hlavního záhonu a plochou před Sala terrenou bude rampové schodiště vyrovnávající výškový rozdíl

- v jižní ohradní zdi zahrady, v místě plochy před Sala terrenou, bude obnovena nika (pokud bude ověřen předpoklad její existence)

- obnova Sala terreny – obnova rozsahu původního schodiště, úprava výplní arkády, restaurování fresky, obnova dveřních a okenních otvorů a výplní, celková revize a opravy objektu (fasáda, elektroinstalace apod.)

- rozvody elektro včetně osvětlení zahrady, rozvody vody, kanalizace, odvodnění, technologie kašen, technologická šachta

- výsadba – trávničky, letničkové a trvalkové záhony nízké keře, růže (sortiment vycházející z dochovaného soupisu a doplnění novými odrůdami) dle návrhu sadových úprav

Restaurátorské záměry:

- restaurování uměleckořemeslných kamenosochařských prvků a balustrád

- restaurování 4ks barokních váz

- restaurování originálu sochy Neptuna (s replikou podstavce a kašny)

- restaurování fresky v Sala terreně

(viz též samostatná část D.1.1 Stavebně architektonická část a restaurátorské záměry D.1.5 a další části projektu)

b) konstrukční a materiálové řešení:

Konkrétní konstrukční a materiálová a technická řešení stavebních, technických a sadových úprav jsou popsána v samostatných částech projektové dokumentace jednotlivých profesí.

Statické zajištění poruch kamenických a kamenosochařských prvků

Přeosazení balustrád s označením A,B,C,D - pod balustrádami bude přezděno narušené kvádrové nebo lomové zdivo až na pevný základ nebo skálu.

Silně narušené kvádry budou nahrazeny kamenickými kopiemi z obdobného pískovce (např.: božanovského nebo německého z Pirny)

Rozebrání novodobých terasových zídek mezi partery zahrad včetně schodišť

Přeosazení kamenných nástavců štítů edikul, výměna Fe trnů za nerezové

Přeosazení nárožního pilíře u balustrády D

Přeosazení opěrné zdi nároží od balustrády D ke schodišti E1 pod vyhlídkou

Přeosazení kamenných obrubníků záhonů.

(podrobněji viz též samostatná část D.1.5-A – Restaurování kamenných a kamenosochařských prvků)

c) *mechanická odolnost a stabilita.*

Jedná se o stavební úpravy stávajícího objektu. Návrh opravy je v souladu se statickým posouzením stávajícího stavu objektu. Objekt sala terreny nevykazuje známky statických poruch, sondážní průzkum základů nebyl prováděn. Stav základových konstrukcí balustrád, edikul a terasních zídek, které vykazují lokální poruchy, byl zhodnocen stavebně technickým průzkumem v podobě lokálních kopaných sond k prověření hloubky a stavu struktury zdiva základů, jejichž výsledky posloužily jako podklad pro návrh stavební opravy těchto jednotlivých prvků zahrady.

Práce musí být prováděny pracovníky odborně způsobilými pro tento druh prací a na pracovišti musí být stále přítomen pracovník pověřený sledováním dodržování technologických postupů a sledováním stability konstrukcí v místě prováděných prací.

Důležitou podmínkou pro zachování dobrého stavebně technického stavu a statické stability posuzovaného objektu je zajištění odvedení povrchové vody od konstrukcí objektu.

(Viz též D.1.1 a D.1.2 - stavebně architektonická a stavebně konstrukční část)

B.2.7 Zvláštní požadavky na provádění, zásady obnovy a provozu památkově chráněných objektů

Zvláštní obecné požadavky na provádění:

a) Bourací práce, odstrojování objektu

Odstrojování a rozebírání bude prováděno pod dohledem pověřené odpovědné osoby a za účasti autorského dozoru při vstupní konzultaci z důvodu nutnosti uložení a ochrany umělecko-řemeslných prvků. V rámci bouracích prací bude provedena inventarizace případně použitelného stavebního materiálu, zejména již opracovaných kamenných prvků dlažeb a dalších nalezených kamenných prvků apod.

1. Značení prvků

Odstrojované i pevné inventarizované prvky budou před demontáží/opravou vždy označeny dle provedené inventarizace štítkem se značkou na drátovém očku. Označení bude provedeno tak, aby nedošlo k poškození prvku. Všechny odstrojené předměty budou uloženy a ochráněny, před navrácením do budovy opraveny nebo odborně zrestaurovány. Při odstrojování a odvážení musí být každý prvek označen štítkem a zapsán do předávacího protokolu (průvodní list), ve kterém bude zaznamenáno:

- datum demontáže ze stavby
- míra poškození (doložit pořízenou fotodokumentací)
- způsob odstrojení (prostředky)
- firma a jména pracovníků, kteří odstrojení prováděli
- místo a způsob uložení

2. Nakládání s dochovanými umělecko řemeslnými prvky

Na základě provedených průzkumů a dále pak na základě konzultací s odbornými pracovníky památkové péče byl pro tyto účely zpracován přehled významných prvků

umělecko-řemeslných i stavebních a architektonických detailů. U každého z nich bylo na základě dostupných znalostí stanoveno jedno z následujících opatření:

- Úplné odstranění prvku
- Demontáž a uložení do depozitáře
- Demontáž a konzervace hodnotných částí prvku (např. kování) pro pozdější použití
- Demontáž a oprava
- Repase prvku na místě bez nutnosti nebo možnosti jeho demontáže
- Restaurování prvku většinou in situ, s výjimkou některých specifických částí, které lze demontovat a restaurovat v dílně (např. vysazená křídla dveří apod.)

Ve zpracovaném stanovení rozsahu ochrany umělecko-řemeslných prvků a významných stavebních detailů jsou zaevidovány veškeré prvky, které bylo možné zjistit a zdokumentovat bez použití destruktivních průzkumů. Veškeré viditelné a přístupné prvky byly oměřeny metrem, případně laserovým měřičem. Zároveň byla provedena pracovní fotodokumentace jednotlivých prvků. Reprezentační foto záběry byly použity jako součást inventarizační karty prvku. V inventarizační kartě je provedeno základní zařazení prvků co do druhu, původnosti, stavu a způsobu opravy. Pouze v případě nehodnotných a novodobých prvků se počítá s jejich odstraněním. I zde však může v jednotlivých případech nastat situace, že na základě rozhodnutí autorského dozoru a za účasti památkového dozoru bude prvek zachován, opraven a opět zakomponován do stavby. Obdobný případ nastává, pokud je hodnotný prvek v místě nových dispozičních úprav, které brání v jeho zachování in situ. Zde je nutné rozhodnutí resp. potvrzení o jeho případném transferu a zapracování do stavby na jiném místě. Dále je možné rozhodnout o jeho umístění do depozitáře stavby pro možné další využití či prezentaci. Také je nutné počítat s odstraněním vybraných novodobých detailů (novodobé kliky, štítky závěsy apod.) historických prvků a jejich nahrazením vhodnými tvarovými replikami, případně pro ně budou použity tvarově a dobově vhodné detailní prvky z depozitáře stavby. Při způsobu ochrany se počítá především s restaurováním nebo s ponecháním na místě a opravou. Tím se však také rozumí, že po dohodě s projektantem může být část prvku nebo celý demontován a opraven v dílně a následně osazen na původní místo.

V zásadě bylo úkolem této části dokumentace provést základní rozdělení a zařazení všech dostupných umělecko-řemeslných prvků a významných stavebních detailů, ale také prvků dodatečných a novodobých, a to z toho důvodu, aby se mimo jiné dochovala pokud možno komplexní představa o současném stavu všech prvků v objektu ještě před zahájením stavební činnosti na objektu. Zároveň by měla sloužit jako pracovní příručka pro další prohloubené průzkumy, jak před zahájením stavebních prací, tak zejména v jejich průběhu.

b) ochrana hodnotných prvků a stavebních detailů

V souladu s doporučením provedené inventarizace stávajících umělecko-řemeslných prvků musí být tyto prvky obnovované restaurátorsky nebo řemeslně in situ a odpovídajícím způsobem chráněny.

Kromě ochrany stávajících uměleckořemeslných prvků bude ochráněna transportní trasa stavebních materiálů, zejména dveřních otvorů a jejich ostění. Vzhledem k tomu, že doprava stavebního materiálu bude probíhat po historických površích a okolo historických konstrukcí, zpracuje vybraný dodavatel před zahájením stavebních prací

pasport transportních cest. Dojde-li následně i přes všechna opatření k poškození těchto konstrukcí, dodavatel je na vlastní náklady bezodkladně opraví a uvede do původního stavu.

Dodavatel je povinen zajistit nejen spolehlivou a bezpečnou ochranu všech hodnotných prvků v souladu s touto dokumentací, ale reagovat i na případné nové skutečnosti zjištěné a zjiitelné v případě tohoto typu objektu jedině až během samotného provádění stavebních úprav. Nezbytná bude v tomto ohledu spolupráce přímo na stavbě s pracovníky památkové péče a s autorským dozorem.

c) řemeslná oprava (repase)

Opravy prvků v takto navrženém režimu zajistí firma s prokazatelnou zkušeností v obnově historických umělecko-řemeslných prvků.

d) restaurování

Všechny restaurátorské práce budou provádět restaurátoři, držitelé příslušných licencí MK ČR. Restaurátorské záměry budou předány NPÚ ke schválení. Po dokončení prací bude komplexní restaurátorská zpráva včetně fotodokumentace předána NPÚ k archivaci.

Architektonické a uměleckořemeslné prvky, které nepůjde demontovat, budou chráněny bezpečnostní konstrukcí.

Při přípravě pro restaurování je třeba dodržet zároveň následující podmínky:

- Restaurátorské práce včetně průzkumu může provádět pouze restaurátor, který je držitelem příslušného oprávnění Ministerstva kultury ČR podle § 14, zákona č. 20/1987 Sb. Vybraný restaurátor se bude účastnit prací v celém rozsahu jako fyzická osoba. S odkazem na zákony č. 18/2004 Sb. a č. 20/1987 Sb., ve znění účinném k 6. 1. 2005 upozorňujeme, že na území České republiky může restaurování kulturní památky ve vymezeném rozsahu provádět pouze občan ČR, který je držitelem příslušného povolení k restaurování jemu uděleného Ministerstvem kultury ČR, nebo státní příslušník jiného členského státu EU než České republiky, pokud mu byla Ministerstvem kultury ČR uznána odborná kvalifikace a jiná způsobilost a zároveň uděleno povolení k restaurování v příslušné specifikaci anebo státní příslušník jiného členského státu EU než České republiky, který restaurátorskou činnost provádí ojedinele nebo dočasně a v souladu s ustanovením § 14b, odst. 2, zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, svůj záměr provést restaurování oznámil Ministerstvu kultury ČR nejméně 30 dnů před zahájením prací.

- Restaurátorské práce budou probíhat v souladu se schválenými restaurátorskými záměry. U měněných prvků (např. zajištění požární odolnosti dveří) budou na základě provedeného restaurátorského průzkumu vypracovány restaurátorské záměry, které budou součástí nové žádosti o vydání závazného stanoviska k restaurování. Záměr bude vždy obsahovat průzkumovou zprávu s fotodokumentací a podrobný návrh na restaurování včetně výčtu jednotlivých materiálů navrhovaných pro následný restaurátorský zásah.

- K ukončení práce bude svolána komise a vybraný restaurátor připraví detailní zprávu i s popisem následné péče.

- Rozdělení způsobu obnovy jednotlivých prvků podléhá schválení pracovníků Národního památkového ústavu.

Zásady obnovy památkově chráněných objektů

- Projektová dokumentace byla zpracována na základě aktuálního stavu informací a znalostí o objektu během zpracování PD, vzhledem k charakteru památkově chráněného objektu a jeho aktuálnímu provozu nemohly být zpracovány úplné destruktivní průzkumy a navržené řešení vychází jen z lokální sondážního průzkumu.
- Každá změna oproti návrhům v předložené dokumentaci a podmínkám tohoto vyjádření, vyvolaná například odhalením nepředvídatelné skutečnosti v průběhu prací (i vlivem výše uvedené nemožnosti zpracování úplných průzkumů), bude okamžitě nahlášena a před realizací schválena autorským dozorem, projektantem, zástupcem investora a dle povahy věci i památkovým dozorem.
- Změny nebo použití alternativních stavebních materiálů se musí včas odsouhlasit s investorem a projektantem a nechat schválit.
- Při rozporu mezi výkresem stavebním a jednotlivých profesí nutno zavolat projektanta.
- Stavební díly, materiály, ostatní zařizovací předměty nebo výkony, které nebyly uvedeny v předešlém textu nebo byly opomenuty, ale patří k funkčnosti přejímané budovy jsou součástí celkové zakázky.
- Projekt až na výjimky (stavební chemie, restaurátorské přípravky, ochranné prostředky na dřevo) předpokládá použití přírodních materiálů.
- Řemeslné výrobky budou zpracovány převážně pomocí tradičních řemeslných postupů a technologií, což znamená mimo jiné nepoužívat moderní prostředky k obrábění výrobků a materiálů - lasery, motorové pily apod.
- Veškeré materiály budou na stavbě vyvzorkovány, příp. předloženy alternativy ke schválení zástupci stavebníka (TDI), autorskému a památkovému dozoru. Jejich nacenění v rámci soutěže o zakázku musí předpokládat nadstandardní než střední obvyklou cenu, nikoliv cenu nejnižší, aby byly možné v rámci vzorkování drobné změny, bez vlivu na cenu díla.
- V dokumentaci předepsané barevné odstíny a povrchové úpravy materiálů bude nutné vyvzorkovat a odsouhlasit přímo na stavbě s TDI, autorským dozorem a pracovníky památkové péče (památkovým dozorem).
- Malty pro omítky budou míchány na místě s použitím kvalitního vápna a trasu.
- Musí být aplikován kvalitní modifikovaný vápenný nátěr, nikoliv nátěr pouhým naředěným vápnem. Je třeba počítat s tím, že vápenný nátěr vyžaduje přesné dodržení aplikační technologie a technologických lhůt. (ani přílišná zima ani přílišné teplo, dostatečně vlhko po celou dobu karbonatace a aplikace maximálně koncem srpna, aby nátěr zkarbonatoval do zámrazu).
- Způsobem očištění a konzervace zbytků nátěrů, případně omítky a technologií navázání na starší nátěry, případně omítkové vrstvy, identifikované restaurátorským průzkumem, se bude podrobně zabývat restaurátorský záměr, zpracovaný restaurátorem.
- Rozměry atypických výrobků - zejména výchozí rozměry pro jejich osazení do stavby je nutné ověřit na stavbě před zadáním do výroby. Při event. zjištění podstatných diferencí oproti projektu je nutno uvědomit projektanta prostřednictvím autorského dozoru.
- Před zahájením prací zhotovitel zpracuje nezbytnou výrobní dokumentaci, a to zejména umělecko – řemeslných prvků kamenických, truhlářských, zámečnických a kovářských prvků a dalších potřebných prvků a konstrukcí stavby.
- Příliš rychlý postup prací není v souladu s požadavky památkových technologických postupů, zejména co se týče optimalizace vlhkostního stavu konstrukcí, doporučujeme v rámci harmonogramu zhotovitele počítat s co nejdelšími možnými termíny

- Pro vedení veškerých elektro rozvodů musí být využity stávající trasy, nebo prostory k tomu určené a schválené, nesmí docházet k svévolnému porušení a zásahům do památkově chráněných konstrukcí
- Navržená ochrana zabudovaných dřevěných konstrukčních prvků bude provedena včetně jejich řezných stran.

Restaurování kamenických a kamenosochařských prvků:

Průzkum stávajícího stavu a předběžný restaurátorský záměr

- podrobněji též viz samostatná část D.1.5-A – Restaurování kamenných a kamenosochařských prvků, autor akad. Sochař Jarmil Plachý, 2021, Doplnění T. Efler a J. Plachý 2022 a 2023.

Viz též stavebně architektonické výkresy a detaily a D.1.1.SP Soupis prvků a úprav.

Dojde k přeosazení balustrád s označením A,B,C,D - pod balustrádami bude přezděno narušené kvádrové nebo lomové zdivo až na pevný základ nebo skálu.

Silně narušené kvádry budou nahrazeny kamenickými kopiemi z obdobného pískovce (např.: božanovského nebo německého z Pirny)

Rozebrání novodobých terasových zídek mezi partery zahrad včetně schodišť

Přeosazení kamenných nástavců štítů edikul, výměna Fe trnů za nerezové

Přeosazení nárožního pilíře u balustrády D

Přeosazení opěrné zdi nároží od balustrády D ke schodišti E1 pod vyhlídkou

Přeosazení kamenných obrubníků záhonů.

Koncepce restaurátorského zásahu

Restaurování kamenosochařských a kamenických prvků bude předcházet podobný restaurátorský průzkum vybraného zhotovitele včetně laboratorního vyšetření salinity a vypracování podrobného restaurátorského záměru pro realizaci.

Statically narušené části kamenné architektury Růžové zahrady budou rozebrány a přeosazeny na zpevnění základ – podloží. Nevhodné prvky - např. plná zídka u balustrády D budou odstraněny a řešeny novými podle projektu.

Před rozebíráním bude provedeno zaměření kamenných prvků a jejich dokumentace. Silně narušené a chybějící kamenické prvky budou nahrazeny kamenickými kopiemi, případně doplňky.

Železné spojovací prvky – kramle, trny, táhla – budou nahrazeny antikorovými s kovářsky opracovaným povrchem.

V rámci restaurování bude provedeno předběžné zpevnění a konsolidace nejvíce narušených míst organokřemičitým nehydrofobním konsolidantem. Budou odstraněny hrubé nečistoty mechy, lišejníky, sádrovcové krusty a staré nevhodné doplňky. Bude provedeno biocidní ošetření, omytí, očištění. Budou sejmuty načernalé krusty pomocí čistící pasty a zábalů. Bude provedeno celkové zpevnění organokřemičitany, plastické

doplnění chybějících částí, barevné lokální retuše, preventivní biocidní ošetření, hydrofobizace povrchu. Navrhuje se oplechovat stříšky edikul olověným plechem.

Restaurátorské průzkumy architektury balustrád a edikul, schodů a dlažeb

- petrografie
- stratigrafie
- salinita
- hloubkové sondy pro zjištění příčin poruch a poškození
- zakreslení poruch do kamenořezu

Podrobná detailní 3D scan dokumentace a digitální model architektury

Fotogrammetrická a geodetická plánová dokumentace architektury

Podrobná fotodokumentace postupu prací a archivace

Operativní stavebně historická dokumentace během realizace

Restaurování balustrády dle předběžného restaurátorského záměru včetně kompletního rozebrání a opětovné montáže.

- přezdění parapetu, přespárování parapetu
- stabilizace a restaurování balustrády
- inventurní plán s číslováním prvků a fotodokumentace postupu demontáže
- postupná demontáž a číslování madel a hlavic sloupků a uskladnění
- postupná demontáž a očíslování balustrů a sloupků a uskladnění
- postupná demontáž a očíslování dílů trnože a patek sloupků a uskladnění
- postupné osazení prvků trnože a patek balustrády
- postupné osazení balustrů a madel a hlavic sloupků balustrád
- spoje nerezové spojovací kramle s kovářsky upraveným povrchem
- sejmutí nečistot, omytí, lokální zpevnění, plomby a protézy, nové spárování vápennou maltou a tmelem, částečné retuše spárování, barevné retuše, biocidní preventivní ošetření
- hydrofobizace

Restaurování schodiště z kamenných stupňů včetně kompletního rozebrání a opětovné montáže.

- bude provedeno kompletní přeložení stupňů z důvodu poklesu, rozsednutí
- úprava podloží, oprava kamenných podpěrných zídek
- kamenické doplňky, plomby, protézy, výměny
- odstranění nevhodných spár v plném rozsahu
- biocidní ošetření, mytí, zpevnění, pružná hydroizolace v hloubce spár, standard Remmers, nové přespárování probarvenou vápennou spárovačkou s přísadou hydraulického pojiva, plastické doplnění, preventivní biocidní ošetření, barevné retuše, hydrofobizace

Restaurování kamenosochařských prvků architektury edikul v detailním provedení dle podrobného popisu, požadavků a technologických postupů předběžného restaurátorského záměru

- hloubkové přespárování
- předběžné zpevnění (konsolidace) nejvíce narušených míst organokřemičitým nehydrofobním roztokem
- odstranění hrubých nečistot (mechů, lišejníků, krust) starých a nevhodných vysprávek, mechanicky kovovými špachtlemi a silonovými kartáčky
- biocidní ošetření, standard (standard roztok Sanatop Liquid Profi ve vodě 1:9)
- omytí nízkotlakou vodní párou s přidavkem saponátu, (standard Kaercher)
- očištění pomocí čistících past, snímání načernalých krust, opakované zábaly pasty, (standard pasta FG Aqua Praha)
- celkové zpevnění organokřemičitany, smáčení organokřemičitým nehydrofobním konsolidantem (standard Porosil Z30, Funkosil 300, Ifest OH100) až do nasycení
- plastické doplnění chybějících částí ve hmotě probarveným minerálním tmelem, pojivo (standard Tradical PF70), románský cement, sklářské písky a pigmenty
- kamenické doplňky, kamenické vložky větších poškození, pískovec Božanov a Pirna, opracování povrchu sekáním, jehličkováním, příp.opískováním
- přespárování, probarvenou spárovací hmotou s hydraulickým pojivem
- přespárování namáhaných spár spárovací hmotou modifikovanou plastifikátorem
- výměna Fe prvků za nerezové, kramle s kovářskou povrchovou úpravou
- barevné retuše, organokřemičitý slabě hydrofobní roztok (standard Porosil ZV20)
- preventivní biocidní ošetření, standard roztok (standard Sanatop Liquid Profi ve vodě 1:15)
- hydrofobizace provedena siloxanovým přípravkem (standard Porosil VV 5 Plus)

Restaurování kamenné dlažby dle restaurátorského záměru

- dokumentace, fotoplány, očíslování
- odstranění nevhodných spár v plném rozsahu šetrné rozebrání a uskladnění
- lokální opravy, plomby, doplňky, biocidní ošetření, mytí, zpevnění
- opětovné osazení dle kladečského plánu a dokumentace
- pružná hydroizolace v hloubce spár, standard Remmers,

- přespárování probarvenou vápennou spárovačkou s přísadou hydraulického pojiva
- plastické doplnění, preventivní biocidní ošetření, barevné retuše, hydrofobizace

Nové kamenné dlažby, schody a další kamenické prvky:

Pro doplnění stávajících historických dlažeb a schodů bude využita v ideálním případě starší, druhotně použitá pískovcová dlažba podobného charakteru. V případě nového materiálu budou vyrobeny z barevně a strukturálně obdobného pískovce (např.: božanovského nebo německého z Pirny), je třeba nové dlažební desky mírně povrchově upravit ohlazením hran a drobnými nerovnostmi pískováním a otryskáním. V místě napojení na historickou dlažbu a schody je třeba dbát na optické sjednocení materiálů a finální barevné retuše.

Repasované a nové kamenné dlažební desky budou položeny do štěrkopískové prosívky a vyspárovány maltou s přidáním trasového vápna a podílem zrn písku větší frakce. Malta by měla mít přirozený světle okrový odstín. Ten bude korigován buď výběrem písku, nebo probarvením minerálním pigmentem ve hmotě.

Nové kamenné schody a obrubníky a další nové kamenické prvky včetně nových replik balustrád, vrcholů prvků edikul, kamenných kašen, fontán, pítka, podstavců, madel a dalších prvků v kamenosochařské kvalitě budou také na všech pohledových nadzemních plochách a hranách povrchově upraveny pískováním a tryskáním se sraženými hranami s pečlivě provedenou profilací, spojů, návazností s ručním řemeslným dopracováním a včetně finální povrchové úpravy struktury a případně barevného sjednocení s pigmentovaným lazurním nátěrem. Provedení kamenických prvků včetně skrytých nerezových kotvících prvků a trnů a viditelných nerezových kramlí a skob s kovářsky upraveným povrchem.

Nové záhony budou od mlatových cest a dlážděných ploch odděleny novými kamennými obrubníky z pískovce, v betonových opěrách ze suchého betonu pod terénem.

V rámci provádění restaurátorských a kamenosochařských prací je třeba zohlednit související ostatní náklady:

- el. energii
 - vodu
 - lešení (pronájem a montáž a demontáž)
 - velké autojeřáby, montáž a demontáž kamenických prvků balustrád, edikul, soch, dlažeb, schodů, zeminy, štěrku, atd.
 - zařízení staveniště
 - zábor (chodník pod zahradou -pro transport materiálu a transfery)
 - transport prvků ze zahrady do atelieru k restaurování a zpět k osazení
- Náklady na lešení jsou zahrnuty ve stavební části - společné lešení pro stavební práce a restaurátorské práce.
- Lešení a vertikální doprava z jihu z Dlouhé jízdy přes stěnu Dlouhé jízdy

Lešení a vertikální doprava ze severu z 15 m vysoké skály z Křížové ulice a cesty.

Mlatové cesty:

Návrh technologie prací opravy zpevněných a nezpevněných povrchů

Budou odstraněny veškeré mlatové povrchy a nahrazeny novými mlatovými povrchy s novým souvrstvím.

Skladba mlatových ploch: hlinitopísčité prosívka frakce 0-4 40mm

drcené kamenivo frakce 8-16 100mm

drcené kamenivo frakce 16-32 100mm

drcené kamenivo frakce 63-125 150mm

hutněná zemní pláň

Postup provádění mlatových povrchů:

Důležité je, aby podloží tvořící dno vyhloubeného lože bylo řádně urovnáno a dostatečně zhutněno. Tato zásada platí i pro konstrukci jednotlivých štěrkových vrstev. Ty jsou kladeny vždy samostatně od větších frakcí po menší. Jednotlivé vrstvy štěrku hutníme po menších vrstvách. Dbáme na to, aby každá vrstva byla rovná. Při kladení finální vrstvy o síle 4 cm je důležité položit ji nadvrát s tím, že spodní vrstvu po urovnění zhutníme pouze lehkým válcem a vrchní, finální vrstvu již po urovnění řádně vibrujeme. Důležitá je během procesu kladení vrchní vrstvy přiměřená vlhkost prosívek a dokonalé vyrovnění podkladu. V žádném případě nesmí vrchní obrusná vrstva z prosívek sloužit k vyrovnávání nerovností podkladních vrstev. Pokud by se tak stalo, projeví se to po čase zvlněním celého povrchu. Správnou vlhkost dosáhneme jemným kropením povrchů během pokládky. Poslední operací je namočení celého povrchu dostatečným množstvím vody, které ponecháme několik hodin zasakovat. Po lehkém oschnutí povrchu vše znova pečlivě válujeme vibračním válcem. Tuto operaci je dobré dvakrát až třikrát zopakovat s několikahodinovým až jednodenním odstupem.

Mlatové plochy bude provádět firma, která má v tomto oboru dostatečné zkušenosti!

Údržba mlatových povrchů

Dobře provedené mlatové povrchy si udrží pěkný vzhled i pevnost za předpokladu, že jsou dobře udržovány. Běžná údržba není nikterak náročná, obvykle stačí jejich zametání rýžovým koštětem. V letních měsících v době déle trvajícího sucha je dobré mlatové cestní povrchy mírně zvlhčit. Tímto úkonem se omezí případná vyšší prašnost a vrchní obrusná vrstva cesty zároveň zpevní.

Jiná situace ovšem nastává v případě mimořádných okolností, k nimž patří zejména přívalové deště a mechanické poškození v důsledku zatížení a provozu, pro něž cesty nebyly konstruovány. Další období z hlediska údržby mlatů náročnější nastává na jaře, kdy je třeba mlaty oživit po uplynulém zimním období.

Jarní údržbové ošetření začíná opatrným jemným rozrušením povrchu. Je třeba zdůraznit, že toto rozrušení musí být opravdu jen mělké a pokud možno do stejné hloubky. Pak je třeba povrch urovnat, dle potřeby doplnit identický materiál, srovnat nerovnosti a pak povrch pořádně zvlhčit a důkladně jej znovu uválcovat.

Popsané náročnější údržbové ošetření mlatu je ve významných a komorních prostorách vhodné provést celoplošně a zajistit tak strukturovou a barevnou jednotnost

povrchu. Totéž vyžadují cesty, které jsou extrémně celoročně namáhány. Celoplošné doplnění vrchní obrusné vrstvy se obvykle pohybuje v rozmezí 0,2–0,5 cm.

Struktura a barva maltového povrchu bude předvedena na vzorcích a odsouhlasena pracovníky památkové péče, technickým dozorem a projektantem.

Návrh technologie prací opravy stěn a kleneb:

Rozpis dílčích operací a jejich technologie je podkladem pro rozpočet, který pro jednotlivé části stavby uvede popis položky, plochy nebo kubatury a rozsah prací (procenta z výměry). Oceněny v rozpočtu (i v nabídce zhotovitele) budou i práce průzkumné, projekční, dokumentační, laboratorní zkoušky apod.

Postup zajištění trhlin

Zajištění trhlin ve zdivu

Odstraní se uvolněné části omítek a pevné omítky se na trhlíně proříznou až na zdivo. Do maximální hloubky se vyškrábe malta z trhliny, trhlina se vyfouká, navlhčí a vyplní se maltou. Malta se v trhlíně musí vhodným nástrojem dokonale ztuhnout. Trhliny širší než 30 mm se vyklínují přířiznutými cihlami a zainjektují se pomocí trubek osazených při spárování do trhliny.

Zajištění trhlin v klenbách

Trhliny v klenbě budou před čištěním spar vyklínovány klínky z měkkého dřeva. Spáry se vyškrabují a vyplňují maltou v celé tloušťce klenby. Postupuje se po záběrech délky max. 50 cm – po vyčištění a navlhčení se trhlina ihned vyplní maltou. Po zatvrdnutí malty se klínky vyjmou a v místě jejich osazení se doplní malta.

Hloubkové spárování

Pro spárování se užije nastavená vápenná malta pevnosti 5. Doporučujeme maltu 5 až 8 minut aktivovat pomocí vrtulky.

Přezdívání zdiva

Pokud je zdivo vyboulené nebo silně narušené trhlínami, bude zajištěno provizorní výdřevou a postupně přezděno. Způsob podepření a rozsah přezdívání určí na místě projektant. Přezdívání se bude postupně z původního materiálu, případně z plných cihel klasického formátu. Doporučujeme použít kvalitní staré cihly nebo cihly pevnosti 10 (nikoliv cihly slinuté nebo lícovky). Zdít se bude na nastavenou vápennou maltu pevnosti 5. Při zdění je nutno nový i starý materiál vlhčit. Je nutné zdivo dokonale vázat a nové zdivo provázat se zdivem starým.

Materiály ke zdění

Pro zdění, spárování a omítky bude užita vápenná malta s trasovou hydraulickou přísadou. Doporučujeme maltu určenou pro opravy památek vhodnou pro ruční míchání. Doporučená pevnost 5 MPa. Žádoucí je vyšší podíl větších frakcí kameniva. Vhodnost malty bude posouzena na vzorcích. Budou provedeny laboratorní zkoušky soudržnosti malty s cihlou, umělého stárnutí a mrazuvzdornosti. Tento způsob výběru a ověření malty bude zárukou kvalitního provedení oprav a vytvoří podmínky pro údržbu a opravy v budoucnu. Pro injektáž trhlin se použije hydraulická směs bez písku. Jako náhrada cihel s dutinami a cihel navětralých, pro doplnění chybějícího

zdiva, opravy zdiva kamenného, plentování a klínování trhlin a otevřených spar se využijí pálené cihly klasického formátu min. pevnosti 10MPa.

Obnova omítek:

K obnově fasád bude použito vápenné technologie. Fasáda bude omyta tlakovou vodou s vhodně regulovaným (mírným) tlakem. Omytím dojde k odstranění povrchových nečistot a nesoudržných – degradovaných – částí barevných nátěrů a omítek. Po omytí bude provedena prohlídka stavu fasády a zhodnocení technického stavu omítek i kamenických prvků za účasti zástupců památkové péče. Na základě prohlídky bude zápisem stanoven rozsah dalšího případného odstranění omítek a jejich doplňování i opravy kamenických prvků.

a. U fasády bude plně respektována dochovaná historická architektonická úprava (a to jak celek, tak i jednotlivé architektonické prvky), lokálně lze odstranit pouze nesoudržné nebo výrazně poškozené části omítek. Plošné otloukání omítek není akceptovatelné. Soudržné plochy omítek, stejně tak i přídržné jádro omítek v případě odpadnutí jeho štukového líce tedy nebudou odstraňovány.

b. Vápennou maltu, která bude užita k opravě omítek, je možné obohatit o metakaolinové či pucolánové příměsi, které při zachování prodyšnosti zlepšují některé vlastnosti vápenných malt (vyšší odolnost proti vlhkosti, vyšší pevnost, odolnost proti působení mrazu, solí). Vápennou maltu lze kvůli dostatečné pružnosti a odolnosti obohatit následujícími hydraulickými přísadami: cementem, bílým cementem nebo trasovým vápnem, maximálně však do 15 % celkového objemu pojiva. Nelze použít pytlované cementové směsi, které obsahují i další, v historickém stavebnictví cizorodé přísady jako jsou stavební lepidla apod. Vápenné směsi pro použití na historických stavbách s hydraulickými přísadami do 15 % celkového objemu, které nevyžadují cementový podhoz, lze rovněž akceptovat.

c. Omítka bude nahazována přímo na stěnu, nebudou při tom použity žádné novodobé podkladní prostředky (jako např. perlínka). Omítky nebudou srovnávány latěmi. Přechody mezi stávající a doplňovanou omítkou budou přebroušeny, aby povrch nových a stávajících částí omítek na sebe plynule bez přechodů navazoval.

d. Vybraná barevnost bude odsouhlasena na základě vzorku provedeného přímo na fasádě, a to za účasti zástupců památkové péče, o jednání bude proveden zápis.

Ohledně osvětlení a ozvučení Saly terreny je vhodné kabely vést v podlaze a případně pod omítkou již v místech stávajícího vedení, aby nedošlo k dalšímu poškození omítek.

Po odstranění zazdívky portálu bude komisionálně posouzena možnost navrhovaného otevření průchodu do Saly terreny ze severu.

Obecný postup pro kompletní obnovu omítek především na edikulách:

- mechanické dočištění konstrukce na sucho (proškrabání uvolněných spár, odstranění pozůstatků omítek) + celoplošné ometení

- vyhrubování ploch vyplnění hlubších spár a dutin pomocí cihelných klínů do čistě vápenné malty s plnivem 1-8 mm – po řádném provlhčení vodou
- celoplošné omytí vodou
- celoplošný hrubý maltový podhoz vápennou maltou s plnivem 1-8 mm tl. 1-2 cm do řádně zvlhčeného podkladu
- celoplošná nová vápenná omítka házená bez latí, barvená ve hmotě minerálními pigmenty, utahovaná dřevem (pracování na plochách do zavadnutí – scelování výsušných vlasových puklin průběžně)
- na zavlhlou omítku bude aplikován pigmentovaný vápenný pačok (probarvený vápenný materiál bude namíchán pro potřebu všech ploch)
- provedené plochy budou min. 14 dní řádně ošetřovány (mlžení vodou, stínění)

Před zahájením prací provede zhotovitel zkušební vzorky na nichž bude odzkoušeno: složení, struktura, barevnost a rukopis povrchové úpravy, teprve po odsouhlasení vzorku projektantem je možné zahájit práce.

Stávající kovářské a zámečnické prvky:

Všechny stávající kované mříže a výplně budou repasovány. Jedná se o kované mříže a zámečnické výplně otvorů. Stávající kovářské prvky budou zachovány a jejich odborné ošetření bude zajištěno kvalifikovaným kovářem a zámečníkem s kvalitními referencemi.

Kontrola funkčnosti, kontrola kovaných a nýťovaných spojů, očištění, odstranění koroze, kovářská a zámečnická oprava poškozených částí, stabilizace, případně doplnění. Očištění, odrezání, odstranění stávajících nátěrů. Nová povrchová úprava: šopování zinkem, finální kovářská matná černá grafitová barva, před zahájením prací bude povrchová úprava vzorkována.

Nové kovářské a zámečnické prvky:

Pro výrobu nových zábradlí, madel a mříží a dalších prvků bude provedení kovářské a zámečnické řemeslné, s použitím řemeslných postupů, bez použití svařování.

Materiál: ocelová kovaná tyčovina a pásovina - čtvercové tyče, kruhové tyče, kované plechy apod.

Provedení: tradiční řemeslné, s použitím zámečnických a kovářských technik spojování - kované nýty, čepy, probíjení, ohýbání, kovářské svařování, atd.

Povrchová úprava: antikorozní nátěr, šopování zinkem, vrchní nátěr černou matnou kovářskou barvou s přidáním grafitu, povrch rozleštit.

Dále budou realizovány nové kovové lemovky kolem vnitřních ornamentálně tvarovaných květinových záhonů z ocelové pásovin cca 6/100 mm a ocelové tyčoviny průměru cca 14 mm délky cca 500 mm (ve vzdálenosti á 500mm, v místech oblouků trny zahustit na vzdálenost cca 300 mm, ohyby realizovat pomocí nahřátí plamenem, ideálně

dílensky připravit a zkompletovat při montáži na místě). Tyto prvky budou s atypickým tvarováním a nýtovanými spojovacími prvky na základě zpracované dílenské dokumentace s přesným tvarováním dle navržených záhonů jsou součástí realizace sadových úprav v úzké spolupráci se stavební částí realizace.

Před počátkem výroby budou předloženy vzorky profilací, povrchové úpravy a barevnosti k odsouhlasení.

Nové truhlářské prvky:

Dveřní výplně budou nahrazeny novými, dle historické fotodokumentace. Jedná se o masivní rámové dveře s kazetami z dubového masivu. Prvky budou vyrobeny tradičním způsobem s vysokým podílem ruční práce, s truhlářskými spoji a povrchově upraveny hoblíkem uběrákem.

Nové dveře dvoukřídlé, rámové s profilovanými kazetami, nové dřevěné falcové zárubně vsazené do kamenné a zděné zárubně, s kovanými kotvícími prvky do zdiva. Materiál dveřních křídel a zárubní: kvalitní dub, hoblovaný masiv, povrchová úprava - povrch hoblován ručním hoblíkem, 2 x krycí nátěr olejovou barvou, aplikace štětcem. Odstíny hnědé, před zahájením prací bude vzorkována povrchová úprava i barevnost.

Dveře budou osazeny kovanými závěsy, kovanými horními a dolními zástrčky a historickými krabicovými zámky. Povrchová úprava kování – historizující atyp. závěsy v odstínu dveří, historizující atyp. klika kovářská matná grafitová barva.

Nové žaluziové okenice, nové dřevěné modřínové treláže atp. viz soupis prvků a úprav.

Před počátkem výroby budou předloženy vzorky profilací, povrchové úpravy a barevnosti k odsouhlasení.

Recyklace materiálů a odpadů vzniklých během realizace stavby:

Minimálně 70 % stavebního a demoličního materiálu či odpadu neklasifikovaného jako nebezpečného (s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených v kategorii 17 05 04 na evropském seznamu odpadů stanoveném rozhodnutím Komise 2000/532/ES) z objemu realizovaného projektu bude připraveno k opětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou jiné materiály nahrazeny recyklovaným materiálem z odpadních hmot. V rámci přípravy realizace bude zhotovitelem vypracován plán přípravy, jakým způsobem bude s odpadem a recyklací naloženo, kde bude specifikováno odhadované množství jednotlivých kategorií odpadů vzniklého na stavbě a připravovaného k opětovnému použití, přičemž 70 % odpadů musí být použito k opětovnému použití během realizace, k čemuž může být využito recyklační zařízení (např. skládka v Malšovicích u Děčína umožňuje recyklaci odpadů) a realizace recyklace a opětovného použití materiálu bude doložena odpovídajícími dokumenty.

Závěrem:

Projektová dokumentace pro provedení stavby upřesňuje v řadě detailních výkresů a specifikací navrhované řešení a je podkladem pro dílenskou výrobní a realizační dokumentaci zhotovitele stavby, která bude před zahájením realizace konzultována a komisionálně odsouhlasena.

- 1) Části stavebních prvků, které budou ponechány na svém místě, je nutné v průběhu stavby odpovídajícím způsobem chránit. Dodavatel musí zabránit jejich poškození vlivem stavby v celém jejím průběhu.
- 2) Tato dokumentace není výrobní dílenskou dokumentací. Výrobní dílenskou dokumentaci je dodavatel stavby povinen zhotovit a předložit investorovi a autorskému dozoru k odsouhlasení před zahájením výroby. Před jejím zhotovením je nutné veškeré rozměry prvků a souvisejících stavebních konstrukcí ověřit přímo na místě.
- 3) Předepsané materiály, jejich povrchové úpravy a barevné odstíny je třeba na základě vyvzorkování odsouhlasit autorským dozorem přímo na stavbě.
- 4) Veškerá profilace prvků navržená v rámci této dokumentace, stejně jako konkrétní dílenské zpracování, budou dodavatelem rozpracovány a zpřesněny v rámci výrobní dílenské dokumentace, kterou je dodavatel povinen předložit k odsouhlasení autorskému dozoru a investorovi před zahájením výroby.
- 5) Konkrétní vložky zámků budou koordinovány s aktuálními požadavky investora na systém klíčového hospodářství.
- 6) Prvky nebo jejich části během provádění inventarizace nepřístupné jsou popsány na základě odhadů a dostupných informací. Inventarizace může být upřesněna a doplněna o další údaje během provádění stavby, pokud to bude účelné.

Na základě výkresů dokumentace pro provedení stavby bude před realizací upřesněno v rámci dílenské dokumentace zhotovitele grafické znázornění v měřítku 1:10 a 1:5 navrhovaných nových výplní, prvků a doplňků. Ve spolupráci s autorským dozorem budou specifikovány profilace, rozměry, materiály, kování a povrchová úprava detailů doplňovaných/upravovaných kamenických, truhlářských a zámečnických výrobků, jako např. dveří, vrat, okenic, zábradlí, schodišť, podstavců soch a váz, fontán, typy elektrických zásuvek apod. Před realizací budou autorskému dozoru předloženy i kladečské plány zádlažby nebo detailní složení omítek včetně techniky nanášení omítek na omítané povrchy (edikuly, Sala terrena, zeď Dlouhé jízdy). Bude rovněž upřesněno a s autorským dozorem rozhodnuto, v jakém rozsahu budou zděné partie edikul opraveny, materiál doplňků, případný rozsah přezdění, způsob odsolení apod.
